

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ДО СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ**

На формування готовності майбутніх учителів початкової школи до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з молодшими школярами впливають певні чинники. О. Ліннік визначила такі: система управління у ВНЗ, викладацький склад, зміст навчання, технології навчання, матеріально-технічна база, бази навчальних та виробничих практик, інформаційне забезпечення, наукова діяльність студентів, громадська діяльність студентів, особистість суб'єкта навчальної діяльності [1, с. 38].

З огляду на визначені чинники науковці виділяють педагогічні умови підготовки студентів до суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Зокрема, І. Сойко вважає, що за будь-яких умов викладач повинен забезпечити такі необхідні умови для активного навчального процесу зі студентами: створення психологічно-комфортної атмосфери, продуктивної для позитивного самопочуття особистості, її пізнавальної активності; організація процесу навчання як діалогу, що дає змогу скеровувати й уточнювати міркування студентів, спрямовувати їх на пошук особистісного сенсу наукових знань; залучення студентів до міжособистісної взаємодії для обміну думками, вияву й розвитку особистісної позиції під впливом ідей інших, пошуку власного розуміння; стимулювання студентів до рефлексії власних пізнавальних дій, особистісного ставлення до наукових знань, особистих вражень від діяльності [2].

У свою чергу О. Ліннік визначено такі педагогічні умови формування готовності до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями:

- 1) реалізація діалогу у середовищі ВНЗ на різних рівнях: суб'єктів, культур, сфер діяльності, внутрішнього;
- 2) надання майбутньому вчителю свободи вибору траєкторії розвитку з метою поетапного формування суб'єктної позиції;
- 3) проблематизація змісту навчальних дисциплін фахової підготовки за рахунок використання текстів, як джерела навчальних та культурних смислів;
- 4) упровадження інтерактивних форм та методів організації навчального процесу у середовищі ВНЗ;
- 5) забезпечення у програмі виробничої практики завдань дослідно-рефлексивного характеру [1, с.38].

Основним засобом реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії є діалог на різних рівнях. Ніякої взаємодії без діалогу не може бути, адже спільна діяльність студентів і викладачів передбачає комунікацію, яка поєднує в собі також спілкування і пізнання. Будь-яка сучасна інтерактивна технологія базується на взаємодії учасників та реалізується за допомогою діалогу.

Важливою умовою у формуванні суб'єкт-суб'єктної взаємодії є надання майбутньому вчителю свободи вибору траєкторії розвитку з метою поетапного формування суб'єктної позиції.

Суб'єктна позиція студента – майбутнього вчителя – це цілісна, динамічна якість його особистісної позиції, яка характеризує ціннісне, ініціативно-відповідальне ставлення до освіти, її змісту, цілям і результатам, виражається в бажанні і умінні бачити та визначати власні проблеми, знаходити шляхи їх вирішення. Розвиток суб'єктної позиції особистості відбувається впродовж всього життя, на кожному віковому етапі. Характер прояву особистістю суб'єктної позиції залежить від змісту діяльності об'єкта, ставленні неї. На кожному етапі здобуття освіти виділяється суб'єктна позиція, яка визначається власним досвідом та реалізується в освітньому процесі.

Для реалізації суб'єктної взаємодії важливо використовувати проблемні та інтерактивні лекції. Проблема лекція передбачає постановку проблеми науково-педагогічним працівником та її поетапне розв'язання різними способами. Планлекції, у такому випадку, складається з проблемних питань. Проте, якщо застосовувати лише метод проблемного викладу, позиція студентів залишається відносно пасивною, хоча вони залучаються до діалогу в обговоренні. Ознак інтерактивності набуває лекція, коли передбачається в ній організація полілогів та дискусій під час яких відбувається формулювання нових «стратегій».

Структура інтерактивної лекції передбачає: мотивацію діяльності слухачів (привернення уваги до теми); представлення теми, плану, очікуваних результатів, списку рекомендованої літератури; постановки питань, проблемних завдань, на яких зосереджено увагу; виклад основних питань лекції з висновками до кожного; загальні висновки; перевірка результатів засвоєння.

Особливу увагу слід приділяти організації навчальної практики, у процесі якої стає можливим порівняння еталонних форм викладання, змодельованих в умовах аудиторного навчання, з реальною професійною діяльністю. Для досягнення кращих результатів студентам можна запропонувати вести «рефлексивний журнал» в якому фіксувати труднощі, що виникали під час практики та відстежувати динаміку їх подолання.

Таким чином, зазначені педагогічні умови повинні охоплювати такі сфери діяльності студентів: громадську, навчальну, наукову та професійну.

Список використаних джерел

1. Ліннік О. О. Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя початкової школи до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями /О. О. Ліннік // Навчання і виховання обдарованої дитини : теорія та практика: Збірник наукових праць. Випуск 14. – К. : Інститут обдарованої дитини, 2015. – 170 с.– С. 37 – 45.
2. Сойко І. Теоретичні аспекти підготовки майбутніх учителів досуб'єкт-суб'єктної взаємодії з молодшими школярами. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://chito.in.ua/sojko-i-m-k-ped-n-docent-v2.html>, вільний. – заголовок з екрану.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>